

DŽAMIJA

NASTAVNA PRIPREMA ZA ČAS VJERONAUKA

Autorica u ovom radu predstavlja pisanu pripremu za čas vjeronauke, za prvi razred osnovnih škola. Tip nastavnog sata je usvajanje (obrada) novog nastavnog sadržaja. Zadaci ovog sata su prije svega upoznavanje učenika sa pojmovima vezanim za prostor džamije, kao i sa ulogom džamije u životu jednog muslimana. Uz usvajanje novog znanja zadaci ove nastavne jedinice su i izgrađivanje kulture ponašanja prilikom posjete džamiji (u džamiju se ulazi u čistoj i propisnoj odjeći, tiho, desnom nogom), poticanje ljubavi i poštovanja prema džamiji kao Božijoj kući, poticanje učenika na razvijanje pozitivnog stava i interesovanja za sticanje novih saznanja, jačanje svijesti o čistoći kroz održavanje higijene, te razvijanje estetskih vrijednosti i svijesti o lijepom kroz izgled i arhitekturu džamije.

Mubina ISLAMOVIĆ

Razred, odjeljenje:	I-4
Nastavna jedinica:	Džamija
Tip nastavnog sata:	Usvajanje (obrada) novog nastavnog sadržaja
Oblici rada:	Frontalni, grupni, individualni
Nastavne metode:	Metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, metoda demonstracije, metoda rada sa tekstom, metoda aktivnog učenja
Izvori znanja:	Osnovna nastavna sredstva, kartoni sa brojevima, plakati, slagalice, multimedijalna prezentacija, nastavni listić, CD-player
Korelacija s drugim nastavnim predmetima:	Bosanski jezik i književnost, matematika, moja okolina, likovna kultura, muzička kultura
Cilj nastavnog sata:	Upoznati učenike sa pojmom džamija, sa njenim izgledom i dijelovima, kao i sa ulogom džamije u životu jednog muslimana i njegovim odnosom prema džamiji
Zadaci nastavnog sata:	
○ Odgojni	Izgrađivanje kulture ponašanja prilikom posjete džamiji (u džamiju se ulazi u čistoj i propisnoj odjeći, tiho, desnom nogom). Poticanje ljubavi i poštovanja prema džamiji kao Božijoj kući. Formiranje navika i razvijanje potrebe za posjećivanjem džamije radi obavljanja namaza i spominjanja Allaha, dž. š. Izgrađivanje svijesti učenika o pripadnosti muslimana Ummetu Muhammeda, a.s. Poticanje učenika na uvažavanje drugih, razvijanje osjećaja za pravdu, razvijanje potrebe za pomaganjem drugih. Izgrađivanje drugarskog odnosa i kulture govora kroz komunikaciju. Razvijanje pozitivnog stava i interesovanja za sticanje novih saznanja. Jačanje svijesti o čistoći kroz održavanje higijene. Razvijanje estetskih vrijednosti i svijesti o lijepom kroz izgled i arhitekturu džamije.
○ Obrazovni	Upoznavanje učenika sa pojmom džamija. Imenovanje dijelova džamije (munara, mihrab, minber, mahfil, ćurs i levha). Usvajanje znanja o tome da je džamija mjesto na kojem se obavlja namaz, uči Kur'an, mjesto gdje se spominje Allah dž. š., te da je džamija Bogu najdraže mjesto, da se prema džamiji treba odnositi sa poštovanjem, te da se u džamiju ulazi u čistoj i propisnoj odjeći. Upoznati učenike sa najstarijom i najljepšim džamijama u svijetu i kod nas (imenovati Kabu).
○ Funkcionalni	Razvijanje sposobnosti posmatranja i uočavanja bitnih pojedinosti u tekstu i na slici (džamija). Jačanje pažnje učenika. Razvijanje sposobnosti pamćenja, mišljenja i zaključivanja imenovanjem dijelova džamije (mihrab, mahfil, munara, minber, ćurs, levha) i uočavanjem njihove funkcije. Izgrađivanje navike lijepog i jasnog govora i izražavanja punom rečenicom. Razvijanje sposobnosti komunikacije učenika. Razvijanje praktičnih sposobnosti kroz način oblačenja i pripremu za odlazak u džamiju.

STRUKTURA NASTAVNOG SATA

Uvodni dio: 5-10 minuta	Dova za početak časa Plakat – otkrivanje slike (cilj - doći do naslova „Džamija“ kroz kartone brojeva sa pitanjima na koja učenici odgovaraju)
Glavni dio: 30 minuta	Isticanje cilja časa Motivacijska priča u slici “Priča o Fuadu”; Detaljna analiza priče - frontalno Slike džamija (pokazati na platnu) Grupni rad učenika
Završni dio sata: 5-10 minuta	Prezentacija grupnog rada Nastavni listić - provjera usvojenosti znanja Dova

STRUKTURA I TOK NASTAVNOG ČASA

UVODNI DIO SATA:	Zajedno podići ruke, proučiti Euzu, bismillu i dovu Rabbi jessir sa prijevodom! Upoznati učenike sa načinom rada u uvodnom dijelu časa: • Na tabli vidite plakat - sliku. Da bismo saznali šta se nalazi na ovoj slici, moramo tačno odgovoriti na neka pitanja. Vi ćete odabrati jedan broj, ja ću vam pročitati pitanje koje se nalazi ispod broja. Ako tačno odgovorite na to pitanje, otkrit ćemo jedan dio slike. • Učenici izlaze pred tablu, biraju broj, odgovaraju na pitanje i otkrivaju dio slike. • Kada sve kartice sklonimo vidjećemo sliku džamije. • Otkrili smo sliku džamije. Šta vidite na ovoj slici? (Na ovoj slici vidimo džamiju.) Ova lijepa džamija se nalazi u gradu Medini. To je Poslanikova džamija. Pitanja ispod kartica sa brojevima su: 1. Kako se zove naš posljednji poslanik? (Naš posljednji Poslanik zove se Muhammed, a.s.) 2. Kako se zvala majka Muhammeda, a.s.? (Majka Muhammeda, a.s. zvala se Amina.) 3. Kako se zvao baba Muhammeda, a.s.? (Babo mu se zvao Abdullah.) 4. Gdje je rođen Muhammed, a.s.? (Muhammed, a.s. je rođen u gradu Mekki.) 5. Kako se zove naša vjera? (Naša vjera se zove islam.) 6. Kako glasi pozdrav muslimana? (Pozdrav muslimana glasi: Esselamu alejkum – drugi učenik odgovara: alejkumu selam) 7. Kako se zove Božija Knjiga koju nam je prenio Muhammed, a.s.? (Knjiga koju nam je prenio Muhammed, a.s. zove se Kur `an.)</li> <li>8. Kako se zove melek koji je Muhammedu, a.s., prenosio riječi iz Kur `ana? (Melek koji je Muhammedu, a.s. prenosio riječi iz Kur `ana zove se Džibril.)</li> <li>9. Šta sadrži Kuran? (Kur `an sadrži: upute, savjete i propise.) Otkriti na tabli napisan naslov "DŽAMIJA " Najaviti cilj časa: Djeco, mi ćemo danas učiti o džamiji. Zato bih vas zamolila da budete pažljivi.
GLAVNI DIO SATA:	Učenici će se udobno smjestiti i poslušati priču u slikama (pročitati priču tehnikom autorske stolice). Neki dan, vraćajući se kući, sreća sam Fuada. Bio je veoma uzbuđen. „U petak se ispunila jedna moja velika želja“, rekao mi je. Babo me vodio u džamiju. Kod kuće sam se lijepo obukao i uzeo abdest. Dok smo išli prema džamiji, sa munare se začuo ezan. Munara je dio džamije odakle nas mujezzin svaki dan, pet puta poziva na namaz. U džamiju sam ušao desnom nogom i nisam više pričao da ne ometam ostale koji su došli da obave namaz. Privukao me glas jednog čovjeka koji se sa čurusa obraćao prisutnima. U vrhu džamije prepoznao sam mihrab. Sigurno se pitate šta je to? Efendija u namazu stoji u mihrabu ispred svih nas i mi klanjamo za njim, svi zajedno. Kako je tog dana bio petak, i mi smo bili na džumi, efendija se malo kasnije popeo na drvene stepenice, koje se zovu minber. Govorio je da Allah, džellešanuhu, naročito voli malu djecu i njihove male ruke kad Ga nešto zamole. Primijetio sam i mjesto na kojem su klanjale samo žene i djevojčice. Babo mi je rekao da je to mahfil. Kad se namaz završio, dok se babo selamio sa prijateljima, ja sam razgledao džamiju i vidio prelijepu levhu. To su ukrasne slike - riječi ispisane finim slovima arapskog pisma. Kada sam izišao, bio sam sretan i ponosan što sam danas posjetio ovu lijepu sarajevsku džamiju i naučio mnogo toga. U džamiji se klanja, uči Kur `an, uči o tome kako da budemo dobri ljudi. Naučio sam da su džamije Bogu najdraža mjesta. PSIHOLOŠKA PAUZA – stanka nakon pročitane priče • Detaljna analiza priče 1. Šta je Fuad uradio kada je krenuo u džamiju? 2. Odakle je dolazio zvuk ezana? 3. Kako je Fuad ušao u džamiju? 4. Zašto Fuad više nije pričao kada je ušao u džamiju? 5. Šta je Fuad čuo kad je ušao u džamiju? 6. Gdje je sjedio čovjek koji je govorio?

GLAVNI DIO SATA:	7. Gdje efendija stoji u namazu? 8. Kako se zovu drvene stepenice koje se nalaze pored mihraba? 9. Gdje su klanjale žene i djevojčice? 10. Šta je levha? 11. Zašto je Fuad bio sretan i ponosan na sebe? 12. Šta je Fuad naučio o džamiji? Pohvaliti učenike! • Sada ćemo se malo odmoriti i uživati gledajući slike lijepih džamija (projekciono platno) 1. Kaba u Mekki – Ovo je najstarija džamija na svijetu. Zna li neko kako se ova džamija zove? 2. Poslanikova džamija u Medini - Ovu džamiju ste vidjeli na početku časa, hajde da se prisjetimo kako se zove! 3. Sultan-Ahmetova ili Plava džamija u Istanbulu 4. Gazi Husrev-begova džamija u Sarajevu – Ovo je džamija u kojoj je bio Fuad, dječak iz naše priče. Može li mi neko od vas reći kako se zove? Najaviti grupni rad! Lijepo smo se odmorili. Sad nas čeka novi zadatak. Radit ćete u grupama. (pet grupa po tri/četiri učenika) • Na stolovima se nalazi materijal za rad. Prisjetiti se pravila grupnog rada (uz pomoć učenika): - U grupi radimo svi, pomažemo jedni drugima - Poštujemo jedni druge, uvažavamo mišljenja drugih. - Radimo tiho, ne ometamo druge u radu - Poštujemo dogovoreno vrijeme. - Kada završite s radom, svaka grupa će prezentirati svoj rad. - Grupa koja završi neka okrene svoj rad i tiho sačeka kraj dogovorenog vremena. Zadaci za grupe: ❖ GRUPA MIHRAB – Složite slagalicu. Ispod slike koju dobijete zalijepite riječ koja se nalazi na vašem stolu. ❖ GRUPA MINBER - Složite slagalicu. Ispod slike koju dobijete, zalijepite riječ koja se nalazi na vašem stolu. ❖ GRUPA LEVHA - Složite slagalicu. Ispod slike koju dobijete zalijepite riječ koja se nalazi na vašem stolu. ❖ GRUPA MAHFIL - Složite slagalicu. Ispod slike koju dobijete zalijepite riječ koja se nalazi na vašem stolu. ❖ GRUPA MUNARA: Obojite sliku. Ispod slike zalijepite riječ koja se nalazi na vašem stolu! Upoznati učenike sa daljim pravilima rada: - Imate 5 minuta za rad. Obavještavat ću vas o protoku vremena. - Naziv vaše slike je naziv vaše grupe. - Kada završite svoje zadatke, radove odložite na sredinu stola. Dok učenici rade svoje zadatke nastavnica lagano uključuje CD-player, pjesma "Kišna dova". - Rad grupa na realizaciji postavljenog zadatka.

ZAVRŠNI DIO SATA:	Prezentacija grupnog rada! Sada ćete izlaziti, jedna po jedna grupa, (grupa mihrab, mahfil...) svaki učenik će imati svoj zadatak pri prezentaciji. • Jedan učenik iz grupe će pročitati kakav zadatak je imala grupa! • Drugi učenik pokazuje sliku koju ste dobili/uredili. • Sljedeći učenik čita riječ ispod slike – naziv slike! • Na tabli se nalazi plakat i jedan od učenika će da zalijepi sliku koju su dobili na predviđeno mjesto. Dok traje prezentacija izrađenih zadataka, još jednom podsjećamo šta smo naučili: Grupa mihrab: Ko stoji u mihrabu? Grupa minber: Kako se zovu drvene stepenice pored mihraba? Grupa mahfil: Ko može klanjati na mahfilu? Grupa levha: Šta je levha? Grupa munara: Odakle mujezzin uči ezan?

ZAVRŠNI DIO SATA:	• Hajde da poslušamo ezan! (pustiti zvuk ezana kratko) • Dok traje prezentacija, nakon odgovora učenika uslijediće slika na slajdu (mihrab, minber, mahfil, levha, munara) Pohvaliti učenike!
ZADAĆA:	NASTAVNI LISTIĆ – provjera usvojenosti znanja • Podjela nastavnog listića sa zapisom sa table i zadacima za samostalan rad ili domaću zadaću. • Još nam preostaje da Allaha zamolimo da ovaj naš trud primi kao naše dobro djelo! (Podići ruke i ponavljati za učiteljicom. Učenici mogu pratiti tekst na platnu.) Dova: Dragi Bože, neka ovaj naš trud bude jedno naše dobro djelo! Amin.
PRILOZI:	Slika džamije Poslanikove i kartice sa pitanjima i brojevima, prezentacija u Power Pointu (slike koje prate priču, slike džamija), slika unutrašnjosti džamije i dijelovi džamije za grupni rad, dova na slajdu, nastavni listić.

ZADATAK:

1. SPOJI RIJEČ I SLIKU!

MAHFIL, MINBER, MIHRAB, MUNARA, LEVHA

1. ŠTA SE OBAVLJA U DŽAMIJI? ZAOKRUŽI!

Summary

TEACHING PREPARATION FOR PRACTICAL CLASS OF
RELIGIOUS STUDIES
TEACHING UNIT: MOSQUE

Mubina Islamovic

The author hereby presents written preparation for religious studies class for the first grade of primary school. The type of the class is : presentation of new teaching unit. The objective of the class is introducing to students terminology related to mosque interior, the role of mosque in life of a Muslim. Besides, the teaching unit aims at teaching students the proper code of conduct that is to be observed at the occasion of visiting a mosque (we enter a mosque in proper clean and decent clothing, quietly with the right foot first), encouraging love and respect for a mosque and the awareness that a mosque is a house of God, encouraging students to learn and have positive attitude and interests for learning, stressing the importance of hygiene and developing esthetic values by introducing them to the appearance and the architecture of a mosque.

الموجز

تحضير حصة تدريس نموذجية في مادة التعليم الديني
وحدة تدريسية: المسجد

مبينة إسلاموفيتش

تقدم الكاتبة في هذا العمل تحضيراً كتابياً لحصة التعليم الديني، للصف الأول الابتدائي. نمط الحصة التدريسية هو اعتماد (معالجة) مضمون دراسي جديد. أهم وظائف هذه الحصة هي تعريف التلاميذ بالمفاهيم المتعلقة بالمسجد، ودور المسجد في حياة المسلمين. وإضافة إلى اكتساب المعرفة الجديدة، فإن من وظائف هذه الوحدة التدريسية تكوين الثقافة السلوكية أثناء زيارة المسجد (الدخول إلى المسجد بتياب نظيفة وساترة، والسكينة، والدخول بالرجل اليمنى)، وتشجيع محبة المسجد واحترامه باعتباره بيتاً من بيوت الله، وتشجيع التلاميذ على تطوير موقف إيجابي والاهتمام باكتساب معارف جديدة، وتعزيز الوعي بالنظافة من خلال الاعتناء بالنظافة الشخصية، وتنمية القيم الجمالية والوعي بالجمال من خلال مظهر المسجد وهندسته المعمارية.